

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců JUDr. Ing. Venduly Sochorové a Mgr. Filipa Skřivana v právní věci

žalobců: a) **M. S.**
bytem X
b) **J. S.**
bytem X
oba zastoupeni Mgr. Martinem Bílým, advokátem,
sídlem Veleslavínova 252/5, Ostrava

proti
žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
sídlem Žerotínovo náměstí 3, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2024, č. j. JMK 39106/2024,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

37/2024

1. Městský úřad Boskovice, odbor výstavby a územního plánování („stavební úřad“), rozhodnutím ze dne 12. 12. 2022, č. j. DMBO 28295/2022, nařídil odstranění stavby zídky ze šamotových cihel na pozemcích parc. č. X, XA, v k. ú. X (dále jen „zídka“), jelikož stavba byla realizována bez příslušného povolení, nebyla dodatečně povolena ani dobrovolně odstraněna. Žalovaný napadeným rozhodnutím změnil (upravil) část výroku prvostupňového rozhodnutí, ve zbytku rozhodnutí stavebního úřadu potvrdil a odvolání žalobců zamítl.

II. Žaloba

2. Žalobci považují napadené rozhodnutí i rozhodnutí stavebního úřadu za nezákonné a nepřezkoumatelné. Stavební úřad neprovedl žalobci navržený důkaz, konkrétně zaměření pozemku se zídkou, ani neprovedení důkazu neodůvodnil. Ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu tak zatížil řízení vadou nepřezkoumatelnosti.
3. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné rovněž z důvodu, že správní orgány dostatečně nevysvětlily, proč má být zídka odstraněna. Omezily se toliko na konstatování, že nebylo vydáno dodatečné stavební povolení a že stavba vyžadovala územní rozhodnutí podle § 92 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu („stavební zákon“). To samo o sobě není dostačující. Správní orgány měly podrobně rozvinout argumentaci, proč předmětná stavba nějaké rozhodnutí vůbec potřebuje a na základě jakého ustanovení.
4. Správní orgány dále porušily zásadu rovnosti. V souvisejícím řízení týkajícím se stavby pergoly na sousedním pozemku (ve společném vlastnictví J., S. a S. T. a Mgr. A. L.; dále jen „T.“) byla řešena shodná skutková otázka – tedy zda pergola částečně zasahuje na sousední pozemek. Ani v tomto případě nebylo provedeno žádné zaměření či další dokazování. Stavební úřad však dospěl k závěru, že pergola na pozemek žalobců nezasahuje a rozhodl ve prospěch T. Stavební úřad nepostupoval správně a procesně předvídatelným způsobem, pokud v jednom případě otázku, zda zídka zasahuje na pozemek T., posoudil ve prospěch T., a v jiném řízení v jejích prospěch vyhodnotil i otázku, že pergola T. nezasahuje na pozemek žalobců. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí námitkou porušení zásady rovnosti vůbec nezabýval, v důsledku čehož je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné.
5. Stavební úřad pochybil dále tím, že v řízení o odstranění stavby retroaktivně aplikoval stavební zákon z roku 2006, přestože zídka byla postavena před rokem 1975, tedy ještě za účinnosti zákona č. 87/1958 Sb., stavebního řádu. Je nerozhodné, že stavba měla mít povolení podle stavebního zákona, byla-li postavena desítky let před jeho účinností.
6. Žalobci tedy navrhli, aby soud napadené rozhodnutí zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a přiznal jim právo na náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný nepovažuje žalobu za důvodnou. Žalobci v žalobě směšují údaje ze dvou různých řízení týkajících se různých staveb. Ač se jedná o stejný druh řízení, nejsou tato řízení na sobě závislá. Žalovaný se proto v napadeném rozhodnutí zabýval výhradně předmětem nynějšího řízení (zídkou ve vlastnictví žalobců) a zásadu rovnosti neporušil.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

37/2024

8. Napadené rozhodnutí obsahuje odůvodnění, proč nebylo provedeno zaměření zídky. Skutkový stav věci byl zjištěn bez důvodných pochybností a provedení tohoto důkazů by nemělo žádný vliv na výsledek řízení; to bylo vysvětleno na str. 5-6 napadeného rozhodnutí. Podstatou řízení o odstranění stavby byla skutečnost, že zídka byla realizována bez rozhodnutí vyžadovaného stavebním zákonem a že nebyla dodatečně povolena. Stavební úřad správně aplikoval stavební zákon. Stavba totiž vždy podléhala určité formě povolení stavebního úřadu; správně tedy byla posuzována podle zákona účinného v době zahájení řízení.
9. Je přesvědčen, že napadené rozhodnutí je dostatečně odůvodněné a přezkoumatelné. Navrhl proto žalobu zamítnout.

IV. Posouzení věci

10. Žaloba **není** důvodná.
11. Ze správního spisu vyplývá a mezi stranami není sporu, že žalobci před rokem 1975 realizovali stavbu zídky o výšce cca 1,3 m a délce 3,2 m (včetně branky) stojící mezi dvěma rodinnými domy. Stavba byla realizována na pozemku parc. č. X ve vlastnictví žalobců a z části (což žalobci popírají) na sousedním pozemku parc. č. XA. Vlastníci sousedního pozemku s realizací stavby nesouhlasili, proto stavební úřad provedl dne 25. 3. 2014 kontrolní prohlídku, načež dne 27. 8. 2014 zahájil řízení o odstranění stavby. V průběhu řízení vyšlo najevo, že kromě nesouhlasu vlastníků sousedního pozemku, na němž stavba z části stojí, byla zídka postavena bez příslušného povolení. Řízení o odstranění stavby bylo dvakrát přerušeno z důvodu opakovaně podané žádosti o dodatečné stavební povolení. Ani v jednom případě však žalobci k žádosti nedoplňovali potřebné podklady, a tak jim dodatečné stavební povolení vydáno nebylo. Stavební úřad proto nařídil odstranit stavbu, neboť měl za to, že jde o stavbu provedenou bez územního rozhodnutí dle § 92 odst. 1 stavebního zákona.
12. Soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností. Tu žalobci spatřují jednak v nedostatečném odůvodnění nařízení odstranění stavby, jednak v nevypořádání námítky o porušení zásady rovnosti. Platí přitom, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno jen těm nejzávažnějším vadám, pro které není možné dané rozhodnutí vůbec meritorně přezkoumat (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2021, č. j. 1 As 330/2020-80).
13. Co se týče námítky nedostatečného odůvodnění, proč bylo odstranění stavby nařízeno, podle soudu je z napadeného rozhodnutí i z obsahu spisu zřejmé, v čem správní orgány spatřovaly naplnění podmínek vyplývajících z § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona. Nešlo jen o to, že pro stavbu zídky nebylo vydáno dodatečné povolení. Žalovaný v napadeném rozhodnutí jasně uvedl, že rozhodným bylo, že stavba byla provedena bez územního rozhodnutí podle § 92 odst. 1 stavebního zákona (viz str. 4-5 rozhodnutí). Odkaz na konkrétní ustanovení zákona, podle něhož stavba zídky vyžadovala územní rozhodnutí, je obsažen na str. 3 rozhodnutí stavebního úřadu o odstranění stavby [§ 110 odst. 2 písm. a) Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

37/2024

stavebního zákona]. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí správních orgánů obou stupňů tvoří jeden celek, mohou případné mezery v odůvodnění rozhodnutí o odvolání zaplnit i argumenty obsažené v rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2014 č. j. 6 As 161/2013-25, nebo ze dne 2. 12. 2015, č. j. 6 As 186/2015-31). Stavební úřad v průběhu řízení vysvětlil, že stavbu zídky posoudil jako oplocení, k jehož realizaci bylo v době zahájení řízení nutné vydání územního rozhodnutí podle § 92 odst. 1 stavebního zákona. Takové odůvodnění je podle soudu dostačující.

14. Dále žalobci namítali, že se žalovaný opomněl zabývat námitkou porušení zásady rovnosti. Nerovné zacházení spatřovali v tom, že byť jde v nynější věci a ve věci odstranění pergoly ve vlastnictví T. o podobnou situaci, v obou případech bylo rozhodnuto ve prospěch T. Žalovaný se skutečně v napadeném rozhodnutí případem odstraňování pergoly na pozemku T. nezabýval. Nebylo to ani jeho povinností, neboť pro nynější věc nemůže být relevantní, jakým způsobem (a v čí prospěch) byly vyhodnoceny důkazy v jiném řízení o nařízení odstranění stavby. V doplnění odvolání z 28. 3. 2023 žalobci skutečně uváděli, že v případě zídky ve vlastnictví žalobců a pergoly ve vlastnictví T. jde „o stejný druh skutkové otázky, ovšem stavební úřad se s obojím vypořádal v rozporu se zásadou rovnosti“, nebo že stavební úřad ani v jednom případě neprovedl jakékoliv zaměření, „avšak nerozhodoval stejně – rozhodl vždy tak, že vyhověl T.“. Soud je však přesvědčen, že žalovaný nepochybil, pokud se v napadeném rozhodnutí držel pouze okolností nyní projednávaného případu a z argumentace obsažené v odvolání věcně hodnotil pouze námitky relevantní pro nyní posuzovanou věc, tj. že obsahem odvolání je nesouhlas žalobců se závěrem stavebního úřadu, že zídka zasahuje na pozemek T., resp. že závěr o přesahu zídky na sousední pozemek byl učiněn bez provedení zaměření. Pokud žalovaný vyvrátil námitky ohledně chybného posouzení přesahu zídky na sousední pozemek, resp. nezákonného neprovedení zaměření pozemku na podkladě důkazů shromážděných v nynějším řízení, byl požadavek na zohledňování skutkových okolností jiného řízení v nynější věci nadbytečný (přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43). Skutečnost, že stavební úřad v jednom řízení o odstranění stavby zaujal závěr příznivý pro stavebníka (T.), totiž nijak nepředurčuje, že obdobným způsobem (příznivě pro stavebníka) je nutno rozhodnout i v jiném řízení o odstranění stavby. Byť by jistě bylo vhodnější do napadaného rozhodnutí včlenit úvahu, že skutkové závěry z jiného řízení nejsou relevantní pro hodnocení důkazů v nynější věci, tento dílčí nedostatek odůvodnění nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
15. Námitka nepřezkoumatelnosti tedy není důvodná.
16. Žalobci dále brojili proti závěru žalovaného o naplnění podmínek pro nařízení odstranění stavby, resp. proti retroaktivní aplikaci stavebního zákona. Z § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona vyplývá, že stavební úřad nařídí odstranění stavby „*vlastníku stavby nebo s jeho souhlasem stavebníkovi stavby prováděné nebo provedené bez rozhodnutí vyžadovaného stavebním zákonem nebo bez opatření nebo jiného úkonu toto rozhodnutí nahrazující anebo v rozporu s ním, a stavba nebyla dodatečně povolena*“.
17. Podle § 92 odst. 1 stavebního zákona platí, že „*[ú]zemním rozhodnutím stavební úřad schvaluje navržený záměr*“.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

37/2024

18. Stavební úřad vycházel z toho, že zídka je oplocením, které podle stavebního zákona z roku 2006 (i podle dřívějších stavebních předpisů) vždy vyžadovalo určité povolení, přičemž žádné takové povolení žalobci doloženo nebylo. Vzhledem k tomu, že zídka nebyla ani dodatečně povolena, jednalo se podle stavebního úřadu o nepovolenou stavbu (realizovanou bez územního rozhodnutí). Žalovaný doplnil, že otázka, zda zídka zasahuje na sousední pozemek, měla být řešena primárně v řízení o dodatečném povolení stavby; v řízení o odstranění již nemá místo.
19. S tímto hodnocením soud souhlasí. Stavební úřad po žalobcích s odkazem na § 110 odst. 2 písm. a) stavebního zákona požadoval doložit územní rozhodnutí, případně dodatečné povolení stavby. Jelikož žalobci žádné takové povolení na výzvu stavebního úřadu nepředložili, nařídil stavební úřad odstranění stavby v souladu s § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona.
20. Není pravdou, že by stavební úřad postupoval retroaktivně tím, že aplikoval stavební zákon účinný v době vedení řízení o odstranění stavby, přestože stavba byla realizována před účinností tohoto zákona. Žádnou námitku v tomto směru žalobci v odvolání nevznесли, nebylo tedy povinností žalovaného úřadu v tomto směru v napadeném rozhodnutí rozvádět. Namítají-li žalobci retroaktivitu postupu žalovaného až v podané žalobě, lze pouze v obecné rovině ve shodě s vyjádřením žalovaného uvést, že stavba oplocení vyžadovala jistou formu povolení veřejných orgánů i před účinností stavebního zákona z roku 2006. Podle § 4 zákona č. 87/1958 Sb., stavebního řádu, platilo, že stavby a stavební práce je možno provádět „*je-li zaručeno odborné vedení a dá-li k tomu souhlas stavební úřad.*“. Podle ustanovení § 57 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, bylo možné drobnou stavbu, za kterou bylo považováno i oplocení, „*provést jen na základě písemného sdělení stavebního úřadu, že proti jejich provedení nemá námitek.*“. A konečně, jak již bylo uvedeno výše, podle stavebního zákona z roku 2006 vyžadovala stavba územní rozhodnutí podle § 92 odst. 1.
21. Lze doplnit, že podle aktuálně platného zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona, již stavba oplocení podléhá volnému režimu a povolení nepotřebuje (podle přílohy stavebního zákona č. 1 je oplocení do 2 m výšky považováno za drobnou stavbu, přičemž podle § 171 zákona stavebního zákona záměr vyžaduje povolení s výjimkou drobných staveb). Soud tedy zvažoval, zda bylo možné v nyní projednávané věci aplikovat názor Ústavního soudu vyjádřený v nálezu ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. I. ÚS 1956/19, dle kterého představuje nařízení odstranění stavby nepřipustný zásah do ústavně zaručeného práva vlastnit majetek, zejména tehdy „*jestliže změnou hmotněprávní úpravy stavba jako celek spadá do tzv. volného režimu (nepodléhá žádnému veřejnoprávnímu povolení) a skutkové okolnosti případu svědčí o zcela marginálním překročení předpisů ze strany vlastníka, přičemž v průběhu správního řízení vyjde dostatečně najevo, že práva jiných subjektů nejsou stavbou ve stávající podobě dotčena*“. Je však přesvědčen, že výše uvedené závěry na nyní řešenou věc aplikovat nelze z důvodu dotčení práv jiných subjektů. V průběhu řízení bylo totiž prokázáno, že zídka přesahuje i na sousední pozemek p. č. XA, přičemž jeho vlastníci trvají na odstranění zídky. Obstojí tedy závěr žalovaného, že byly dány důvody pro nařízení odstranění stavby zídky vyplývající z § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

37/2024

22. Dále žalobci upozorňovali na nedostatečné odůvodnění neprovedení navržených důkazů. Jak žalovaný v napadeném rozhodnutí, tak i stavební úřad v rozhodnutí o nařízení odstranění stavby uvedli, že nebyl důvod provádět geodetické zaměření, neboť z výkresů poskytnutých samotnými žalobci vyplývá, že zídka na sousední pozemek skutečně zasahuje (např. výkres C.2 Situace místa stavby předložený k žádosti žalobců o dodatečné povolení stavby ze dne 9. 9. 2016). Správní spis tak poskytuje dostatečnou oporu pro závěr, že zídka zasahuje i na pozemek p. č. XA ve vlastnictví T. Provedení geodetického zaměření proto správní orgány oprávněně považovaly za nadbytečné. Soud s hodnocením správních orgánů o nadbytečnosti provádění geodetického zaměření souhlasí a je přesvědčen, že závěr o nadbytečnosti tohoto důkazu byl v napadeném rozhodnutí dostatečně odůvodněn (str. 5-6). Pokud žalobci trvali na tom, že zídka na sousední pozemek nezasahuje, mohli nové geodetické zaměření sami obstarat a jeho výsledky v řízení předložit jako důkaz. To však neučinili. Za této situace nelze žalovanému klást k tíži, že vycházel z důkazů obsažených ve spise, z nichž oprávněně vyvodil, že zídka na sousední pozemek zasahuje. Nedošlo tedy k opomenutí důkazu ve smyslu judikatury Ústavního soudu, ale o neprovedení důkazu z důvodu jeho nadbytečnosti, což žalovaný v napadeném rozhodnutí řádně žalobcům vysvětlil. Námitka tedy není důvodná.

V. Závěr a náklady řízení

23. Soud tedy shledal námitky žalobců nedůvodnými. Vzhledem k tomu, že v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž soud musí přihlížet z úřední povinnosti, soud zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
24. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobci nebyli ve věci úspěšní, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly. Soud proto rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

37/2024

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 18. prosince 2025

David Raus v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.